

Meetmega seotud nõuded

Veeseaduses ettenähtud kohustuslik veekaitsevöönd sõltub veekogu suuruselt – suurematel veekogudel (nt Võrtsjärv) 20 m, teistel järvedel, veehoidlatel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel 10 m ja maaparandussüsteemide eesvooludel valguga alla 10 km² 1 m. Seda vööndit arvestatakse alates veekogu piirist põhikaardil. Keskkonnakaitselisest seisukohast pole selline vöönd aga piisav, eriti just väiksemate veekogude äärde jäetav 1 m laiune riba, mistõttu tuleks veekogude äärde jätta või rajada laiem puhvervöönd.

Kolm sammu puhvervööndi rajamiseks

Leia põllu servadel riskialad, mis piirnevad kraavi või muu veekoguga, pea sealjuures silmas ka nõlvakallet, vajadusel kasuta spetsialistide ja konsulentide abi.

1

Planeeri laiem puhvervöönd suuremate veekogude kallastele ja järskudele nõlvadele, kraavide ääres piisab 10 meetrist, vajadusel kasuta spetsialistide ja konsulentide abi.

2

Planeeri puhvervööndi haljastus nii, et see kaitseks vett, kaunistaks maastikku, majutaks põllukasureid ja oleks lihtsasti hooldatav.

3

Uuri ka teisi Eestimaa Looduse Fondi välja antud trükiseid sarjast „Põllumees puhastab vett“ ning raamatuid

„Tehismärgalad: põllumees puhastab vett“ ja „Lihaveisekasvatuse pärandkooslustel“.

E-väljaanded on leitavad kodulehelt www.elfond.ee.

Lisaks tutvu hea põllumajandustavaga ning küsi vajadusel nõu Eesti põllu- ja maamajanduse nõuandeteenistuse konsulentidelt ning vaata ka www.nouandeteenistus.ee.

Trükise koostamist toetas
Keskkonnainvesteeringute Keskus

roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikus trükiettevõttes Ecoprint

PÕLLUMEES PUHASTAB VETT: PUHVERVÖÖND

Eestimaa Looduse Fond (ELF) on vabaühendus, mis pakub ühiskonnale looduskaitseks vajalikku ekspertiisi ja tuleb appi seal, kuhu riigiasutused ja erasektor ei jõua.

Kuno Kesak

Mis on puhervöönd?

Puhervöönd (ka puhverriba) on spetsiaalne taimestatud ala veekogu ääres, mille peamine eesmärk on põllumajandusliku hajukoormuse (st toitainete, taimekaitsevahendite ja erodeeritava materjali koormuse) vähendamine pinnaveekogudele. Eesmärgist tulenevalt on puhveris kehtestatud mitmesugused piirangud, nt väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamisele, maaharimisele, loomade karjatamisele ja raiele.

Hajukoormust puhervööndis vähendavad seal kasvavad taimed ning nende juurestik, mis püüavad kinni nii tahkeid osakesi kui ka lahustunud toitaineid. Ühtlasi aitavad kaasa mullas elutsevad bakterid ning mikrofauna.

Üldiselt peetakse puhervööndit Põhja- ja Lääne-Euroopas aasta ringi hästi toimivaks meetmeks, kuigi külmumis-sulamis- ja sulamis- tsüklid avaldavad suurt mõju ning erinevatel aastatel võib puhastusefektiivsus oluliselt varieeruda.

Miks rajada?

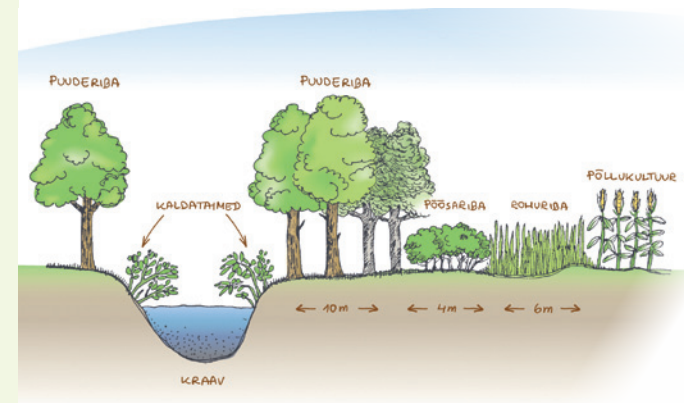
Arvestamata tootmisest välja jäämise tõttu maalt saamata jäävat tulu, võib meetme rakendamine olla üsna kulutõhus, kuna puhervööndi rajamine ja hooldamine ei nõua palju ressursse. Peamised kulud on seotud tööjõu ning tööks vajalike masinatega. Samas paraneb meetme rakendamisel oluliselt veekvaliteet ja suureneb põllumassiivi elurikkus, mis võib omakorda parandada mitte ainult saagikust, vaid ka saagi kvaliteeti.

Kuidas rajada?

Looduslik puhver võib koosneda nii rohu- maast kui ka puistust. Taimestik on äärmiselt oluline lämmastikukoormuse vähendamiseks ning tavaliselt domineerib kunstlikult rajatavas vööndis rohuriba. Eesmärgi saavutamiseks on siiski parim kasutada kombinatsiooni rohuribast, põõsaribast ja puuderibast. Tähele tuleb panna, et taimed ise veekogule halvasti mõjuma ei hakkaks, nt küllastades seda niidetud haljasmassi või puulehtedega.

Vööndi laius on üks kõige olulisematest parameetritest, eriti fosfori tõhusaks sidumiseks. Selle planeerimisel tuleb arvestada nii mulla lõimise, põllumaa kallaku, kasutatavate tehnoloogiate kui ka piirkonna keskkonkaitsenõuetega. Laiem peaks vöönd olema savikate muldade ja suurema kallaku korral. Loodusliku või looduslähedase taimestikuga puhervöönd võiks olla umbes 10 m laiune,

Eva Parv I. Schultz järgi

Hooldamine

Üldjuhul peaks hooldustegevus puhveris olema minimaalne, kuid see on siiski oluline maksimaalse kasuteguri säilitamiseks. Rohttaimi tuleks niita, sest see aitab oluliselt tõsta toitainete ärastamise efektiivsust, kusjuures lopsakas haljasmass tuleks ka eemaldada, et vältida selle lagunemisel vabanevate toitainete kandumist veekogusse. Samuti peaks aeg-ajalt uuendama puistut, sest toitainete omastamine puistu vananedes väheneb.